

Fakta om att söka asyl i ett annat EU-land

Information till personer från Afghanistan som inte fått uppehållstillstånd i Sverige och funderar på att söka asyl i Frankrike eller Tyskland.

Jag är från Afghanistan och har sökt asyl i Sverige men har inte fått ett uppehållstillstånd. Kan jag åka till Frankrike eller Tyskland och få uppehållstillstånd där?

Den här informationen är till dig som är från Afghanistan och inte fått asyl i Sverige och som nu funderar på att söka asyl i Frankrike eller Tyskland istället. Vi på Asylrättscentrum får ofta frågor från personer som är i din situation. Därför har vi samlat information som kan hjälpa dig att veta vad som gäller.

Informationen som står här har vi bland annat samlat under en resa till Tyskland och Frankrike som vi gjorde hösten 2019. Då träffade vi organisationer som på olika sätt har mött personer som försökt få asyl i de länderna efter att de inte fått uppehållstillstånd i Sverige. Vi har pratat med organisationerna efter vår resa och fått veta vad som ändrats sedan vi var där. Vi har även läst domar och andra myndighetsdokument som påverkar vad som kan hända om du åker. Även om vår informationen är uppdaterad kan det hända saker som snabbt ändrar situation.

Det här informationsmaterialet är skrivet av Asylrättscentrums jurister Linnea Midtsian och Lotten Berggren.

Viktigt att tänka på

Just nu pågår coronapandemin. Olika länder har gjort olika saker för att stoppa spridningen. Det kan påverka möjligheten att hitta någonstans att bo och hur lång tid det tar att gå igenom asylprocessen.

- Det finns personer som inte fått uppehållstillstånd i Sverige, men som sedan fått uppehållstillstånd i Frankrike och Tyskland. Det finns också personer som Frankrike och Tyskland inte gett uppehållstillstånd till och istället skickat tillbaka till Sverige. Länderna bedömer varje ärende för sig. **Bara för att någon du känner har fått uppehållstillstånd betyder det inte att du kommer att få det.**
- De bedömningar som Frankrike och Tyskland gör idag kan ändras. I november 2020 tog migrationsdomstolen i Frankrike ett beslut som kan göra att fler personer från Afghanistan kommer få avslag på sin ansökan.
- Om du har ersättning av svenska staten när du lämnar Sverige, så kommer du inte få pengar om du kommer tillbaka.
- Länderna inom EU vill att människor bara ska kunna söka asyl i ett EU-land. Om du inte får uppehållstillstånd i det första landet där du söker asyl tycker länderna inom EU oftast att du ska åka tillbaka till ditt hemland. Om du ändå väljer att åka till ett annat EU-land kan det finnas större risk att du hamnar i förvar, om du inte får uppehållstillstånd i det land du kommer till. Det kan också vara brottsligt för andra människor att hjälpa dig att lämna Sverige.

Dublinförordningen

– att söka asyl i ett till EU-land

När någon söker asyl i EU kommer det först att bestämmas vilken stat som är ansvarig för att pröva ansökan. Det bestäms av den så kallade Dublinförordningen. Dublinförordningen gäller för alla länder inom EU och för Norge, Schweiz, Island och Liechtenstein.

Huvudregeln i Dublinförordningen är att en person bara ska kunna få sin asylansökan prövad i ett EU-land. Det betyder att om du åker till ett annat EU-land när du redan har sökt asyl i Sverige så kommer det landet vanligtvis inte pröva din ansökan. De kommer istället att fråga Sverige om de får skicka tillbaka dig till Sverige. Det gör man eftersom det är Sveriges ansvar att skicka tillbaka dig till ditt hemland.

Om landet ber Sverige att ta tillbaka dig så gäller de här tre sakerna:

- Landet har sex månader på sig att skicka dig till Sverige.
- Om de inte kan göra det på grund av något du gjort (till exempel om du har hållit dig gömd) kan man förlänga den tiden till arton månader.
- Om du inte har skickats tillbaka till Sverige innan tiden har gått ut, blir det andra landet ansvarig för din asylprövning. Det är alltså först då de tittar på dina skyddsskäl och beslutar om du får ett uppehållstillstånd eller inte.

EU-landet kan välja att pröva ansökan

Ett EU-land kan alltid välja att de ska ta över ansvaret för en asylansökan och pröva om den som sökt ska få ett uppehållstillstånd. Det gäller även om du redan sökt asyl i Sverige och Sverige egentligen är ansvarigt för din asylansökan enligt Dublinförordningens regler. **Det är ovanligt att ett EU-land väljer att göra så.** Oftast krävs då att det finns särskilda omständigheter i ditt ärende som gör att det andra EU-landet tar över ansvaret för din asylprövning. Så kan det till exempel vara om du har familj i det landet eller om landet där du är bedömer att du inte kommer få tillräckligt skydd i Sverige.

Att ett annat EU-land blir ansvarigt för prövningen av asylansökan betyder inte automatiskt att du får uppehållstillstånd i det landet. Det bestäms efter att du gått igenom asylprocessen i landet.

Rätten till ekonomiskt stöd och boende om du skickas tillbaka till Sverige

Du som har fått ett utvisningsbeslut i Sverige som inte längre kan överklagas har oftast inte längre rätt till ekonomiskt bistånd eller boende enligt lagen om mottagande av asylsökande (LMA).

Om du har ett utvisningsbeslut, rest till ett annat EU-land och sedan skickas tillbaka till Sverige igen är din möjlighet att få ekonomisk hjälp igen inte samma som den var innan du lämnade Sverige. Nu har du endast möjlighet att åter få rätt till hjälp enligt LMA om du får en ny prövning av Migrationsverket. Det räcker inte med att ditt utvisningsbeslut pausas (inhiberas), vilket det gör för personer som stannat kvar i Sverige.

Om du inte får något ekonomiskt stöd eller boende enligt LMA är det kommunen där du är som kan hjälpa dig. Vilket stöd du får skiljer sig mellan olika kommuner. Det går därför inte att säga hur det kommer att vara för dig om du skickas tillbaka till Sverige.

Frankrike

Vi får många frågor från personer som nekats asyl i Sverige och funderar på att åka till Frankrike och söka asyl där. Här hittar du svar på de vanligaste frågorna vi får. Kom ihåg att under coronapandemin kan länder göra stora förändringar snabbt och bland annat stänga gränserna.

Viktigt att tänka på om du funderar på att söka asyl i Frankrike:

- Även om du får dina asylskäl prövade i Frankrike är det inte säkert att du kommer få ett uppehållstillstånd.
- Även om du redan har sökt asyl i Sverige och åker till Frankrike är det inte säkert att du kommer skickas tillbaka till Sverige. Flera får en prövning efter att ha väntat sex eller arton månader, då Frankrike inte har skickat tillbaka personen till Sverige under den tiden.
- Under 2020 har det inte skickats så många personer från Frankrike till Sverige, men det kan ändras.
- När du kommer till Frankrike och väntar på beslut från franska Migrationsverket kan det vara mycket svårt. Det är bland annat svårt att hitta någonstans att bo, och det har blivit svårare under coronapandemin.

Hur stor risk är det att Frankrike skickar tillbaka mig till Sverige?

Det är en fråga som det är svårt att ge ett direkt svar på. När du söker asyl i Frankrike är det vanligt att franska Migrationsverket beslutar att du ska skickas tillbaka till Sverige. Men franska myndigheter hinner inte skicka alla inom den tid de har på sig. En del av dem som Frankrike vill skicka tillbaka blir därför kvar i landet.

Ibland väljer Frankrike att inte skicka en person till Sverige, även om den tidigare har sökt asyl i Sverige. Då prövar Frankrike asylansökan utan att personen behöver vänta de vanliga sex eller arton månaderna. Det kan till exempel vara för att Frankrike inte känner till att personen sökt asyl i Sverige eller att det finns särskilda omständigheter i just den personens situation som gör att franska myndigheter inte tycker att den ska skickas tillbaka till Sverige¹.

Hur många som skickas från Frankrike till Sverige har ändrats genom åren. Under 2020 var det färre som skickades tillbaka än under 2019. Det kan ha berott på coronapandemin och de stängda gränserna. De senaste åren har flera personer fått stanna i Frankrike och fått sin asylsökan prövad i landet.

¹ Exempelvis har franska migrationsdomstolar i några fall stoppat överföringar till Sverige med motiveringen att personerna i fråga skulle riskera att utvisas från Sverige till Afghanistan, vilket alltså i de ärendena ansågs strida mot internationella regler om rätt till skydd och asyl. Se AIDA, Country Report: France, 2019 update, s. 52.

Kan jag få uppehållstillstånd i Frankrike om de inte skickar mig till Sverige?

Det finns de som efter att ha lämnat Sverige har fått uppehållstillstånd i Frankrike. Det är franska Migrationsverket som bedömer om en person har behov av skydd i Frankrike och ger den uppehållstillstånd i landet. Vi kan inte säga hur franska myndigheter kommer att bedöma olika ansökningar. Genom åren har franska Migrationsverket gett uppehållstillstånd till fler personer från Afghanistan än vad svenska Migrationsverket har. Det har gjort att flera personer som lämnat Sverige för att söka asyl i Frankrike har fått uppehållstillstånd där.

Under vår resa 2019 fick vi information om att många afghaner som överklagat ett negativt beslut de fått av franska Migrationsverket, sedan fått uppehållstillstånd av den franska migrationsdomstolen CNDA. Men i november 2020 fattade CNDA ett beslut där domstolen inte längre tycker att situationen i Kabul är lika allvarlig som domstolen tidigare har tyckt. **Vi tror att CNDA:s beslut kan leda till att färre afghaner än förut får uppehållstillstånd i Frankrike.** Hur stor skillnad det blir vet vi ännu inte.

Hur är det att vara asylsökande i Frankrike?

Det är många som söker asyl i Frankrike, så franska myndigheter har svårt att ta hand om alla asylsökande. Flera organisationer som vi pratat med har berättat att situationen för asylsökande är mycket svår i Frankrike, särskilt under den första tiden i landet.

Personer som Frankrike vill skicka till det land där de redan sökt asyl i har det särskilt svårt. De får inte hjälp från de franska mottagningscentrumen som annars hjälper till under asylprocessen².

Det kan vara svårt att få sin asylansökan registrerad i Frankrike eftersom det är så många som söker asyl där. Du behöver ringa ett särskilt telefonnummer för att söka asyl och det är inte lätt att komma fram där. Innan du har fått din ansökan registrerad har du ingen möjlighet att få boende eller ekonomiskt stöd. När ansökan är registrerad är det fortfarande svårt att få ett boende och det är många som tvingas sova utomhus. Du har rätt till ekonomiskt stöd när du väntar på beslut från franska Migrationsverket.

2 AIDA, Country Report: France, 2019 update, s. 82

Hur har coronapandemin påverkat hur det är att vara asylsökande i Frankrike?

Under coronapandemin har många personer rest från Sverige till Frankrike. Enligt dem vi har pratat med är det extra svårt att hitta boende i Frankrike under pandemin. Det kan ta allt från några veckor till några månader att hitta någonstans att bo, beroende på var i Frankrike du befinner dig. Det beror bland annat på att pandemin gör att man inte kan köa på samma sätt som tidigare och att man minskat hur många asylsökande som får bo tillsammans i samma boende.

Risken att bli smittad i läger och boende

Det görs inga coronatester i tältlägren och många asylsökande där säger att de har haft coronaviruset. Vi har fått information om att det delas ut munskydd i tältlägren. Enligt organisationen Terre d'Asile som bland annat har hand om boenden för asylsökande i Frankrike, är det inte särskilt många personer som har testat positivt på deras boenden. Om du skulle bli allvarligt sjuk i coronaviruset kan du få vård på sjukhus, även innan din asylansökan har hunnit registreras.

Tyskland

Här hittar du svar på de vanligaste frågorna vi får om att söka asyl i Tyskland efter att någon har nekats asyl i Sverige. Kom ihåg att under coronapandemin kan länder göra stora förändringar snabbt och bland annat stänga gränserna.

Viktigt att tänka på om du funderar på att söka asyl i Tyskland:

- Även om du får dina asylskäl prövade i Tyskland är det inte säkert att du kommer få ett uppehållstillstånd.
- Även om du redan har sökt asyl i Sverige och åker till Tyskland är det inte säkert att du kommer skickas tillbaka till Sverige. Flera får en prövning efter att ha väntat sex eller arton månader då Tyskland inte har skickat tillbaka personen till Sverige under den tiden.
- När du väntar på besked från tyska Migrationsverket har du rätt till ekonomiskt stöd och boende.
- Tyskland har vid flera tillfällen under coronapandemin stängt ner delar av samhället. Hittills har det inte påverkat mottagandet av asylsökande så mycket, men vi vet inte hur det kommer att se ut framöver.

Hur stor risk är det att Tyskland skickar tillbaka mig till Sverige?

Om du har sökt asyl i Sverige och sen söker asyl i Tyskland är det vanligt att Tyskland bestämmer att du ska skickas tillbaka till Sverige. Men enligt de organisationer vi träffade var det många som inte skickades inom sex månader eller arton månader och därför fick en prövning av sina asylskäl i Tyskland.

Hur många som skickas från Tyskland till Sverige har ändrats genom åren. Under coronapandemin har färre skickats tillbaka än innan. De som Tyskland inte skickar tillbaka till Sverige får sina asylskäl prövade i Tyskland. Det är viktigt att veta att det kan ha blivit vanligare att Tyskland förlänger tiden som de har på sig att skicka personer till Sverige från sex månader till arton månader. Det är också viktigt att veta att även om du får dina asylskäl prövade i Tyskland är det inte säkert att du kommer få ett uppehållstillstånd.

Enligt dem vi träffade är det flera som har överklagat sitt beslut om att skickas tillbaka till Sverige. I några ärenden har domstolen bestämt att Tyskland ska ansvara för asylansökan, eftersom de inte tycker att person får ett tillräckligt skydd i Sverige. De här personerna behövde alltså inte vänta i sex eller arton månader innan de fick en prövning av sina asylskäl i Tyskland.

Kan jag få uppehållstillstånd i Tyskland om de inte skickar mig till Sverige?

Vi vet inte hur Tyskland kommer att bedöma ditt ärende, men vi vet att det finns personer som fått uppehållstillstånd i Tyskland efter att de fått avslag i Sverige. Det är tyska Migrationsverket som bedömer om de tycker att du har behov av skydd eller inte. Tyska Migrationsverket har oftare gett uppehållstillstånd till personer från Afghanistan än vad svenska Migrationsverket har. Det beror på att man gör olika bedömningar av hur pass farligt det är att återvända till Afghanistan.

I de olika delarna av Tyskland är det stor skillnad på hur man gör med utvisningar till Afghanistan. Vissa regioner i Tyskland utvisar personer som fått nej på sin asylansökan till Afghanistan, vissa utvisar endast personer som blivit dömda till brott och vissa regioner utvisar inte någon till Afghanistan.

Hur är det att vara asylsökande i Tyskland?

Du som söker asyl i Tyskland har rätt till boende och ekonomiskt stöd. Det gäller även dig som har fått ett beslut om att skickas tillbaka till Sverige enligt Dublinförordningen. Vi har inte fått någon information om att det skulle vara svårt att få ekonomiskt stöd eller boende, men om du håller dig undan myndigheterna för att inte överföras tillbaka

till Sverige kan det vara svårt att använda sig av boendet. Om tyska myndigheter bedömer att du håller dig undan kan de dra in din ekonomiska ersättning. Det är också bra att känna till att du kan behöva bo på en annan plats eller en annan stad i Tyskland än du vill. Det är ingen skillnad på hur mottagningen är för personer som kan skickas till ett annat land enligt Dublinförordningen och andra asylsökande.

Du som söker asyl i Tyskland har inte rätt till ett offentligt biträde (en advokat eller jurist) i första instans, alltså hos tyska Migrationsverket. Om du får nej på din ansökan och vill överklaga beslutet kan du ha rätt till ett offentligt biträde. Det kan ändå vara svårt att få hjälp. Det är du själv som måste hitta ett offentligt biträde och det kan vara svårt i områden kring mottagningscenter där många asylsökande bor. Det kan också vara svårt att hinna hitta ett offentligt biträde innan sista dagen för att överklaga. Det betyder att det är ganska få som får juridisk hjälp i sin asylprocess i Tyskland.

Hur har coronapandemin påverkat hur det är att vara asylsökande i Tyskland?

Tyskland stängde sina gränser under våren 2020, men sedan maj går det att resa in och ut ur Tyskland igen. Hur många personer som åkt från Sverige för att söka asyl i Tyskland vet vi inte. Tyskland har skickat tillbaka färre personer enligt Dublinförordningen under pandemin. Det kan bero på att överföringar från Tyskland pausades under några månader under 2020, men nu skickar Tyskland personer till Sverige igen.

Du som söker asyl i Tyskland testas för coronaviruset. Innan du har fått veta om du har coronaviruset eller inte får du inte träffa någon. Det kallas att sitta i karantän. Vilka regler som gäller för karantän beror på var i Tyskland du är.

Asylrättscentrum är en ideell organisation som sedan 1991 verkar för en rättssäker asylprocess, vi genomför analyser, fungerar som remissinstans och har utbyte med europeiska systerorganisationer. Vi samlar kunskap om svensk asylrätt, asylprocessen och förenar aktörer som är verksamma inom området.

Vi erbjuder gratis juridisk rådgivning till asylsökande, ombud, gode män, kontaktpersoner och andra berörda via telefon och mejl. Vi åtar oss uppdrag som offentligt biträde och driver även som ombud rättsprocesser både nationellt och internationellt.

Vi erbjuder även utbildningar, på olika kunskapsnivåer, inom det migrationsrättsliga området, både nationellt och internationellt.

Sedan oktober 2016 driver vi Barnens Asylrättscentrum som arbetar för att tillvarata barns rättigheter i asylprocessen samt säkerställa att barn och ungdomar ges tillräcklig juridisk rådgivning och information.

Taptogatan 6, Stockholm
Hemsida: sweref.org
Mail: info@sweref.org
Telefon: 0200-88 00 66

Bankgiro 900-5794
Plusgiro 900579-4
Swish 123 9005794